

**YAKUBA**  
**Wotiya duwon Yakubaye jama**  
**Alaye duniaro tatargaadaro**  
**ruwujəgənədə**  
**Badiduram**

Yakuba, ti yaana Isa Almasiwuye, wotiya adəa alama saa mewu wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, tiro Yakuba Jirema cani, ti ye fuwuwu jama Isaa gawu bərni Jerujalembe falnja. Wotiya adəa jama Alaye larduwa kərdiyayero tatargaadaro ruwuyeyeno. Curodən gala so, səmo kasta so kəla kambərse-a kəndəgai Isaa gamaye-ayen tayiro kiddo.

**Wotiya duwon Yakubaye**  
**jama Alaye duniaro**  
**tatargaadaro ruwujəgənədə**

*Lewa*

<sup>1</sup> Wuma Yakuba wolodi Alaye-a Kəma Isa Almasiwuye-adə jiriya mewun yindin duniaro tatargaadadəro: Salam!

*Kambərse-a nanrashidu-a*

<sup>2</sup> Kəramiyani, bone jiri jiri nayia njawandiya, awo jauro karwukəjiyero ngonowo,

<sup>3</sup> awoa rijaptu kambəsendoyedə njasakke nedduwiro nonuwwa.

<sup>4</sup> Amma nettudə kidanju cotto cədo, ngainin awima maunjannin wuranuwe kalkallo walluwi.

<sup>5</sup> To, kamndo laa nanrashidu tia maujənarə walyenoa, Ala duwon jəkkadənnin am sammaro nanjaijaalan cimadəa cuworo, koro tiro ci.

<sup>6</sup> Amma kambərselan shekku cakkənnin cuworo, awoa shekkumadə təmbəri tekuye karuwaye kanji kanjiro təmbaljiyi-a camun.

<sup>7</sup> Kam adə bare na Kəmandeyen awo laa cuwandi ro təmajənni,

<sup>8</sup> ti kam hangal yindia, awo cədi samman na tilon dəganni.

### *Talaa-a gariwu-a*

<sup>9</sup> Kərami talaadə darajanjudəro\* awulo juwo,

<sup>10</sup> ti gariwudə ye nangunjudəro awulo juwo, fəre kajimbe gai baworo walji nangaro.

<sup>11</sup> Awoa kəngal kannunjua jau fit culuwe kajim ngamji, fərenju ye rimje fidi, nanshawanju ye baworo walji. Jiri adəgainin gariwudə ye dawu kəndonjuyen baworo walji.

### *Rijaptu-a jaraptu-a*

<sup>12</sup> Barganju kam curo jaraptuyen neccidə, awoa tia jarapcane nasardiya, ariawu roye† cuwandi, ariawu duwon Ala am tia caraanaro ci cəne wadu ngojənadə.

<sup>13</sup> Bare wunduma sa jarawaye tia ngojiya, «Ala wua jaramso,» wuljənni, awoa Ala awo diwilan jaraptiwawo, koro ti kəlanju wundumaa jarapciwawo.

---

\* **1:9 1:9** *darajanjudəro* - Ala tia jajakcəna nangaro. † **1:12 1:12** *ariawu roye* - Amari na Alayen sawisoro dəgaye.

<sup>14</sup> Amma kam fi yaye mangarnju tia cɔdane jambajiya, jarapti.

<sup>15</sup> Daji mangardɛ curo ngojiya, biwu cambi, koro biwudɛ ye wurajiya, karmo cuwudi.

<sup>16</sup> Kɛramiyani njaraakkɛnaso, bare wunduma nayia jambanjanni!

<sup>17</sup> Kɛnjo ngɛla so, kalkal so samma samen na Ala Bawa nur alaktumayen jɛpci, ti duwon faldiwawo ye, nanjun kaudi suworduma bawo yedɛ.

<sup>18</sup> Rawonjuman Ala andi nema burwoye alak-tunju sammaye gairo walliyoro, andia mana jireyen sesambo.

### *Mana Alaye fandu-a ga-a*

<sup>19</sup> Kɛramiyani njaraakkɛnaso, adɛa asunowo: Wundu yaye fanduro doiro waljo, bare duwan manajɛnni ye, gɛrgajɛnni ye,

<sup>20</sup> awoa gɛrgadu kambedɛ nanjire Alayea cuwudiwawo.

<sup>21</sup> Adɛ nangaro awo waada so, diwi so sammaa wanowo, mana Ala karwundoro cakkɛnadɛa rokura bawoalan mowowo, nanjun kɛnduwo nayia njɛkkawoyea.

<sup>22</sup> Bare kɛlando jambanuwe mana Alayea kɛrɛnduwu basso walluwui, tia gawuro wal-lowo!

<sup>23</sup> Awoa kam laa manadɛa kɛrɛnji duwon jɛgaiwawoa, ti kam fɛkkanju kudɛramlan curuna-a camun.

<sup>24</sup> Fɛkkanju cure saptiyama, alama fɛkkanjuyedɛa ngessi.

<sup>25</sup> Amma kam duwon wada kalkal nankam kɛlaye fandoyedɛa kɛla hangallayen cure tilan

dəgai, koro awo fanjənaa ngessiwawo amma kəndo ngəla cədidə, tima kam awo cədi samman bargaaro waljidə wo.

<sup>26</sup> Kam laa ti adinma cəni duwon cinju rojiwawoa, karwunju jambajəna, koro adinnju ye de sul.

<sup>27</sup> Adin jireye-a awo waada bawoa-a Ala Bawande ardijənadə: ngəniya-a kamuwa kwa faccaanaa-aro jəktunjan kistuwu ye, jarawa duniayero kadu ye.

## 2

### *Səmo kasta kəla amba gayirduyen*

<sup>1</sup> Kəramiyani, Kəmande Isa Almasiwu darajamaa mərsanuwwadə, bare amba gayirnuwwi!

<sup>2</sup> Misallo kam laa kulum dinarre-a kajəmu shawa-aa cammonodoro ngayi, koro kam laa talaa ye kajəmu dina kadawua ngayiro walyenoa,

<sup>3</sup> kam kajəmu jauru shawaadəa ruwe tiro: «Are na adən ngəlaro namme!» nuwi, amma ti talaadəro: «Na todən dane!» bi «Cidin namme!» nuwia,

<sup>4</sup> kattendon gayirnuwe sharawu niadiwiaro walluwwa, gəna?

<sup>5</sup> Kəramiyani njaraakkənaso, fannowo, Ala am dunialan talaawadəa kambərselan gəriwuro waljaro, koro nodonju bargaa am tia caraanaro ci cənnadəa warasajaro kərejəna, gəna?

<sup>6</sup> Amma nayidə talaadəa runuwwa. Gəriwuwama gəna basarnjane shararambo njasadidə wo?

7 Koro tayima cu darajaa\* tilan bowonjaideä bassaidä wo, mare?

8 Wada nodo bargaa Alaye kitawulan ruuwada: «Kəmaskinəmba kəlanəm gairo raye,»† cənnadəa gawia, jauro ngəla!

9 Amma amba gayirnuwia, biwu diwi, koro wadadə nayia ganambuwuro wowomnjai.

10 Wundu duwon wada Alaye sammaa jəgane falnin taljənədə sammaa jəganni-a kal wo.

11 Awoa ti duwon «Bare kənjəna dimmi,»† cənnadə koro walde: «Bare wundumaa yejəmmi,»† yeno. To, kənjəna dimbawo yaye, amma kam yejəmmaa, wada ganambumaro walləmma.

12 Adə nangaro manando-a kidando-aa am duwon tayia wada nankam kəlaye fandoyelan sharajaidə gairo dewo!

13 Awoa kanjimari bawoalan kam njunoji-wawomadəa sharajai, amma kanjimaridəma wowombo kura wo.

### *Kambərse-a kəndo ngəla-a*

14 Kəramiyani, kam laa kambərsenjua cəni duwon kəndonjun fəlejiwawoa, awi faidanju wo? Kambərsenju tia cəkkayi wa?

15 Misallo kərami laa kongwa bi kamu jakturam ye bawoa, kəmbo kun barinne ye bawoaro walyenoa,

16 koro kamndo laaye tiro: «Kəlewan lene! Ala jakturam-a kəmbo-a njo!» cəni duwon məradu tiyinjuye galjiwawoa, awi faidanju wo?

---

\* 2:7 2.7 cu darajaa - Almasiwu. † 2:8 2.8 Lew 19.18 † 2:11 2.11 NL 20.14; SK 5.18 † 2:11 2.11 NL 20.13; SK 5.17

<sup>17</sup> Jiři adəgainin kambərse kəndonju bawoadə nuna.

<sup>18</sup> Waneye kam laaye: «Ni kambərse namba, wu ye kəndonia,» cəni. Kambərse nəm kəndo bawoa wuro fəlesəgəne, wu ye kambərse ni kəndonin fəlenjəgəkki.

<sup>19</sup> Ala tiloro kasaddəmmadə, ngəla dimma. Sedannama kasaccane riduro lolojai.

<sup>20</sup> Ni hangal bawoa, kambərse kəndonju bawoadə faida baworo† isanonjagaiya, raam?

<sup>21</sup> Nawı İbrahim kaarindedə, sa tadanju Isakua kəla laya duwaduramben sadaaro cinadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

<sup>22</sup> Rui, kambərse kəndonju-a rokko kidajana, koro kəndolan kambərsedə kalkallo waljəna.

<sup>23</sup> Ngaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkajəna: «Nawı İbrahim Alaa mərsajəna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno,»† koro tia amanma Alayelan bowoyera.

<sup>24</sup> Nonowo, kambərse runjun gəni, kəndolan Ala kamba jiremaro ngoji.

<sup>25</sup> Jiři adəgainin Rahab jawardə ye, sa kadunowudəa cəsəye jawal gadeyen salamje lejanadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

<sup>26</sup> Awoa tiyi sindu bawoa nunadə gai, kambərse kəndo bawoadə ye nuna.

### 3

#### *Təlam roda*

---

† 2:20 2.20 *faida bawo* - Ruwuwa mukkiye kureyedəye laanja faida bawo canı, laa ye nuna canı. † 2:23 2.23 Bad 15.6

<sup>1</sup> Kɛramiyani, bare ngɛwundo malɛmbaro waljanni, andi malɛmbadɛa nanjau kojɛnalan sharasairo nonuwwa.

<sup>2</sup> Awoa andi samma fudu kadan talliye. Kam laa mananjun tɛmmaro taljiwawoa, ti kalkallo waljɛna, koro rakce tiyinju samma yea roji.

<sup>3</sup> Fɛrra awo rayiyena cadoro cinjaro rijam yakkiyeya, tiyinja samma yea yakkiye kanji rayiyenadɛro lejai.

<sup>4</sup> Koro maarawa ingiye ye ruiwo. Tayidɛ jauro kura duwon, karuwa dunoa tayia tɛmbalji yaye, maaramadɛ kɛriduram tɛngɛriman na cɛraanaro kɛriji.

<sup>5</sup> Jiɾi adɛgainin tɛlamdɛ ye awo jauro tɛngɛri, amma awulonju jauro kura!

Koro jiɾi kannu tɛngɛri dɛr kuraro kannu cɛttaidɛa ruiwo.

<sup>6</sup> Tɛlamdɛ kannu! Dawu nashawa tiyindeyen tima fɛrdu jirenambu jiɾi fiye yaye wo. Tiyi sammaa bannaji, ro sammaro kannu cɛttai, koro fɛrdunjulan kannu jaanamaye kɛrga.

<sup>7</sup> Awoa adamgɛna bundi so, ngudo so, lɛman nganjin gɛrdama so, alau ingiye so jiɾi fi yayea rakce roji, har tayia rojɛna,

<sup>8</sup> amma wunduma rakce tɛlamba rojiwawo! Tidɛ awo diwi tɛmmaro gɛm napciwawo, sum karmoyen cap cɛmbɛrɛna.

<sup>9</sup> Tilan Kɛmande Bawadɛa yungoriye, koro tilan am camuno Alayen alakkadaa baskuniye.

<sup>10</sup> Ci tilodɛman njungoro-a baskudu-adɛ caluwi. Kɛramiyani, adɛ wajipcɛnni.

<sup>11</sup> Sim ingiye bɛlaa falnin ingi kɛji-a cɛm-a fiji wa?

<sup>12</sup> Kɛramiyani, ya tarmuye rakce jaitun cakki wa? Ra, ya inabbe tarmu cakki wa? Sim ingi mandamanda ye rakce ingi kɛji fijiwawo.

### *Nanrashidu Alaye*

<sup>13</sup> Wundundo nanrashidu-a hangal-aa wo? Kɛndɛgai ngɛlalan kɛndonju rokura bawo nanrashidulan isidɛa fɛlɛjo!

<sup>14</sup> Amma karwundon nandɛri jau-a kɛla rawo-a mennaa, bare awulo buwin jiredɛa wanuwe kattuwu kammuwwi.

<sup>15</sup> Adɛ nanrashidu samelan jɛpcɛna gɛni, tidɛ duniaye, hal adamgɛnaye, Kɛladodɛye.

<sup>16</sup> Na duwon nandɛri-a kɛla rawo-a dasaanadɛ, hangalsango-a kɛndo diwi jiri jiri-a ye mbeji.

<sup>17</sup> Amma nanrashidu sameyedɛ burwon tayir, daji nanlewa kudoma, rokura bawoa, solo rawoma, jauro kanjimarima ye, serma ye, gayirdu bawoa, nanmɛnafɛk bawoa.

<sup>18</sup> Nonowo, am nanlewa cawude nanlewan canadimadɛ nema nanjireye kalajai.

## 4

### *Sawa duniayedɛ kɛlado Alaye*

<sup>1</sup> Awi lawala so, kambiwu so kattendoro cuwudi? Mɛradundo diwiso karwundolan mɛldaidɛman gɛna isai?

<sup>2</sup> Awo laa raawwa duwon fanduwawoa, kam yejuwi. Koro awo laa mangarnuwwa duwon ranguwe fanduwawoa, kattendon kambiwu diwi ye, mɛlduwi ye. Alaa koruwwi nangaro fanduwawo.

<sup>3</sup> Koruwi duwon fanduwawo, mɛradundo diwiso galduro niadiwin koruwi nangaro.



<sup>4</sup> Nayi kənjenamaso, nansawa duniayedə nankəlado Alayero nonuwwi wa? Adə nangaro wundu duwon sawa duniayero waldu cəraanamadə kəlanjua kəlado Alayero kalakci.

<sup>5</sup> Ra, dalil bawoalan kitawuye: «Ruhunju karwundero cakkənadəro kemi kasacciwawo,» cənna gəna təmanuw?

<sup>6</sup> Amma Ala na kojənaro ser ci. Adəmaro kitawuye: «Aladə rokurawua wajəna, amma rokurambuwuro sernju fəlejiyi,»† cənna.

<sup>7</sup> Adə nangaro Alaro dau kolgənowo, Yiwulissa wanowo, nayin kuruwunno cəgase leji.

<sup>8</sup> Alaa karənnowo, ti ye nayia karənnjai. Nayi biwumaso, mukondo kida biwuyen tullowo. Nayi curo yindiaso, karwundo tayirro kalan-gowo.

<sup>9</sup> Karwukutta dewo, jajenowo, yirowo. Kasusundoa solan fallowo, karwukəjindoa karwukuttaro kalangowo.

<sup>10</sup> Fuwu Kəmandeyen rokura bawoaro wallowo, ti ye nayia jajannjai.

### *Kəlandoa sharawu am gadeyero ngodu*

<sup>11</sup> Kəramiya, bare kattendon adəlamduwwi! Kam duwon kəraminjua adəlamji bi sharajidə wadadəmaa adəlamje sharaji. Koro wadadəa sharanəmia, ni wada gama gəni, sharamanjuro walləmi.

<sup>12</sup> Ala wada njoma ye, sharama yedə tilo, ti duwon nanjun kənduwo njəkkawoye-a siduwuye-a mbeji. Amma nidə, ni wundu duwon kamanəmba sharanəmidə?

---

† 4:6 4.6 Kar 3.34

*Awulo bo*

<sup>13</sup> To, fannowo nayi duwon: «Ku bi bari bærni laaro leniye saa fallo nadæn nammiye sawur diye riwa fandiye,» nuwidæ.

<sup>14</sup> Awo bari wakkajima nonuwwi. Rondodæ awi? Nayidæ bandægæne fæledæne jëm cædiya, baworo waljidæ gai.

<sup>15</sup> Cujudæro: «Kæmande kasaccia, dægaiye adæ-a todæ-aa diye,» wuldudæ nayiro wajimnjaana.

<sup>16</sup> Amma akko kæla rokurandoyen awulo buwi, awulo bo jiri adægai samma jauru diwi.

<sup>17</sup> Nonowo, kam ngæla dio nojæna duwon cæðennimadæ biwu cæðæna.

**5***Sæmo kasta gariwuwaro*

<sup>1</sup> Nayi gariwuso, fannowo, bone nayia njawandi nangaro yirowo, burwu yakkowo!

<sup>2</sup> Arsiyindo ye bannadæna, kajæmundo ye kanambe juwuna,

<sup>3</sup> karendo dinarre-a riwullaye-a yero diwuram cijægæna, koro diwuramnja naptu shedaye njadde kannu gai tiyindo juwui. Jaman daryeye adæman arsiyi cammuwwa!

<sup>4</sup> Akko ngænæwuram duwon kidawu kulondo kalajanaro njo wanuwwadæ kælandon so cædi, koro so kalawuyedæ sæmo Kæmande Martawamayedæro ngaana.

<sup>5</sup> Dunialan curo larasu-a kæji fanda-ayen dægawwa. Yim duwayero karwundoa kaisuaro diwwa.

<sup>6</sup> Jiremaa sharanuwe yejuwwa. Kambiwunjai-wawo.

### *Kanadi ta*

<sup>7</sup> Adə nangaro, kəramiya, har kənde Kəmayero kanadi taiwo! Akko baremadə nema tamanna kanadilan gureji, har dəlawu burwoye-a daryeye-a cuwandi.

<sup>8</sup> Nayi ye kanadi taiwo, karwundoro duno yakkowo, kənde Kəmayedə del karənjəna nangaro.

<sup>9</sup> Kəramiya, bare kəla kamandoyen so diwwi. Adə gənia, Ala nayia sharanjai. Akko sharamadə cinnalan daada!

<sup>10</sup> Kəramiya, nawiya cu Kəmandeyen man-ajanadəa misal bone nja-a kanadi ta-ayero ngonowo.

<sup>11</sup> Akko am curo boneyen neccanadəa bargaaro ngoniye. Kanadi Nawi Ayubayedə yea fan-uwuwa, koro awo Kəmande tiro daryeramnin cəddənadə yea ruwua. Awoa Kəmandedə njun-oduma ye, kanjimarima ye.

<sup>12</sup> Awi yayero burwonno, kəramiyani, bare kansi buwwi, cu sameyen kal, bi cidiyen kal, bi awo gadeyen kal. Ngəlanjudə «Aaa,» bi «A'a,» wulowo. Adə gənia, shara njadai.

### *Alaa koro*

<sup>13</sup> Kamndo laa bone cai wa? Alaa cuworo. Laa ye kəji fanji wa? Aiya njungoroye yejo.

<sup>14</sup> Kamndo laa dondi wa? Amwurawa jama Alayea bowojo isa cu Kəmayen kəlanjuro kəndawu jaitunne fijagaiaro tiro moduwa caddo.

<sup>15</sup> Moduwa kambərseyedə kam dondidəa isan-gajiye Kəma tia cəsangi. Koro biwu cədənaro walyenoa, gawara cuwandi.

<sup>16</sup> Adə nangaro biwundo amandoro wulgənowo, moduwa amandoro yiddowo, ngainin nganuwi. Moduwa kam jiremayedə jauro kənduwoa.

<sup>17</sup> Nawi Iliyadə kam andi gai, koro bare ingi cudurənni Alaa tai dajə lowoyenniya, cididəlan saa yakku kəndawu arakkuaro ingi cudurənni.

<sup>18</sup> Koro walde Alaa lowoyenniya, samelan ingi cudure cidi ye nemanju kekko.

<sup>19</sup> Kəramiyani, kamndo laa jawal jireye kolje kamanju tia jawallo kalakce cakkiya,

<sup>20</sup> adəa nonowo: Kam duwon biwumaa jawallo kalakce cakkənamadə ronju karmolan cəkkaana, koro biwu kada jakcəna.

**Kanuri Manga NT Translation**  
**Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)**

copyright © 2018-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-06

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files  
dated 6 May 2025

c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e